

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM ISCED 2

Príloha

Prierezové témy a ich začlenenie do výchovnovzdelávacieho procesu

Vypracované podľa:

Štátneho vzdelávacieho programu

Platnosť dokumentu: od 1.9.2023

Vypracovala: Mgr. Dana Rapavá

ÚVOD

Rýchlo sa menia realita súčasnej globalizovanej spoločnosti s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní.

Vhodným prostriedkom na to sú prierezové témy, ktoré sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dňom v spoločnosti, s každodennou žitou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy.

V tomto zmysle prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov.

V rámci nižšieho stredného vzdelávania majú prierezový charakter tieto témy:

1. Osobnostný a sociálny rozvoj
2. Výchova k manželstvu a rodičovstvu
3. Environmentálna výchova
4. Mediálna výchova
5. Multikultúrna výchova
6. Ochrana života a zdravia

Prierezové témy sú povinnou súčasťou školského vzdelávania. Realizujú sa:

- a) **ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov,**
- b) **prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov, kurzov a pod.,**

Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť:

- realizáciou relevantných mimoškolských **aktivít** ako napríklad výlety, exkurzie, brigády, súťaže, besedy, premietanie filmov a podobne;
- zapájaním sa do programov, **projektov** a súťaží so zameraním na ciele PT.

Učitelia môžu **spolupracovať s rôznymi centrami, strediskami a neziskovými organizáciami** na podporu skvalitnenia a vytvárania vhodných podmienok PT v škole i mimo školy v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania.

Tieto formy môžu byť ľubovoľne kombinované. Prierezové témy sú začlenené do jednotlivých predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách a v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch jednotlivých predmetov.

Prierezové témy ISCED 2

Názov PT	Značka PT
Osobnostný a sociálny rozvoj	OSR
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	VMR
Environmentálna výchova	ENV
Mediálna výchova	MEV
Multikultúrna výchova	MUV
Ochrana života a zdravia	OŽZ

1. OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

CHARAKTERISTIKA

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj sa prelína celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmýšľať o sebe, o svojom aktuálnom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy, dobrým vzťahom medzi žiakmi a medzi učiteľmi a žiakmi.

CIELE

Cieľom jej uplatňovania je nasmerovať žiakov k:

- porozumeniu sebe a iným
- získavaniu pozitívneho postoja k sebe a druhým
- zvládaniu vlastného správania
- formovaniu dobrých medziľudských vzťahov v triede i mimo nej

- rozvíjaniu základných zručností komunikácie a vzájomnej spolupráce
- získaniu základných sociálnych zručností pre riešenie rôznych situácií
- akceptácii rôznych typov ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov
- uplatňovaniu základných princípov zdravého životného štýlu a nerizikového správania v každodennom živote

OČAKÁVANÝ VÝSTUP - PROFIL

Žiak:

- chápe svoj telesný, psychologický a sociálny vývin a svoju jedinečnosť ako individuality
- dokáže vyhodnotiť etiku svojho správania a konania a posúdiť, čo je dobré a zlé, čo prejaví v regulácii svojho správania
- využíva nadobudnuté sociálne zručnosti v svojich rôznych životných situáciách
- uplatňuje svoje práva a snaží sa rešpektovať aj práva ostatných
- pozná svoj individuálny štýl učenia a dokáže ho využiť na rozvoj svojho vzdelanostného potenciálu - vie pracovať ako aktívny člen skupiny a akceptuje pravidlá skupinovej práce
- uprednostňuje predchádzanie problémov a konfliktov alebo je pripravený nájsť možnosti ich vhodného riešenia
- uvedomuje si dôležitosť a nadobudol predpoklady pre uprednostňovanie zodpovedného prístupu k svojmu zdraviu a zdraviu iných ľudí

OBSAH

- faktory ovplyvňujúce telesný, psychologický a sociálny vývin - spravodlivosť a rovnosť v spoločnosti
- mravné normy v správaní a myslení
- učebné štýly a dlhodobý cieľavedomý seba rozvoj
- práva, povinnosti, zodpovednosť v skupine, rôzne typy spolupráce, pravidlá
- faktory zdravého životného štýlu, prevencia problémového a rizikového správania

VÝZNAM

Prierezovou témou osobnostný a sociálny rozvoj sa napomáha rozvíjaniu ľudského potenciálu žiakov, poskytuje im základné podklady pre rozhodnutie k plnohodnotnému a zodpovednému životu. Znamená to nielen akademický rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú.

Rozvíja u žiakov sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedčovanie.

Umožní žiakom rozmýšľať o sebe (sebareflexia), o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi (reflexia), svojom živote a smerovaní. Orientuje ich uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných.

Znalosti a zručnosti získané v rámci tejto prierezovej témy žiakom pomáhajú reagovať aj na morálne, sociálne a socio-kultúrne otázky. Pomáha žiakom udržať si maximum osobnostnej stability, pestovať si kvalitné medziľudské vzťahy, čeliť možným rizikám a starať sa o svoje psychosomatické zdravie.

Táto prierezová téma rozvíja sociálne zručnosti a etické predpoklady potrebné pre život a spoluprácu v aktuálnej skupine a tiež v širšom ľudskom spoločenstve. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k dobrej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi.

METÓDY A FORMY REALIZÁCIE

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj vytvára priestor pre uplatnenie medzipredmetových vzťahov a aktivizujúcich participatívnych vyučovacích metód, ako sú:

projektová, kooperatívna a problémová metóda.

Tieto metódy realizujeme prostredníctvom modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód, pričom pedagógovia môžu využívať i pomoc iných odborníkov.

Formy realizácie

Integrované v rámci jednotlivých povinných predmetov. Veľmi prospešná je aj forma kurzu alebo iná cieleňá mimovyučovacia aktivita (aj triednická hodina). Dôležité však je, aby sa vždy realizovala prakticky, berúc do úvahy psychosociálne a vývinové charakteristiky žiakov a so zreteľom na ich aktuálne problémy a každodenný život.

Spôsob realizácie:

a) **v rámci vyučovania jednotlivých predmetov** - občianska výchova, etická výchova, náboženská výchova, slovenský jazyk, triednické hodiny.

b) v rámci celoplošných aktivít školy

- poznávací kurz „Naše práva a povinnosti“ - ISCED 2
- Imatrikulácia prvákov – žiaci 9. ročníka prijímajú prvákov do cechu školského
- besedy, besiedky, súťaže, spoločenské podujatia
- Svetový deň spánku – pyžamová párty
- Deň komplimentov

V rámci jednotlivých predmetov sa budú uplatňovať nasledujúce témy:

1. Poznať sám seba. Sebareflexia žiaka (vlastnosti, postoje, hodnoty, temperament..).
2. Sebapoznanie, sebaúcta, sebadôvera žiaka a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebvzdelávanie.
3. Uplatňovanie práva žiakov , ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných.
4. Podporovať svojim obsahom prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok).
5. Rozvíjanie komunikačných a argumentačných zručností, schopnosť viesť dialóg.
6. Rešpekt a úcta k iným ľuďom, prijatie iných, empatia.
7. Asertivita a asertívne správanie (odolávanie manipulácii).

Oblasť	Obsah	Výkon
Jazyk a komunikácia	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj sociálnych zručností v oblasti komunikácie, • verbálna a neverbálna komunikácia, • komunikácia v každodennom živote, • prezentácia 	<p>žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primerane komunikovať v rôznorodých situáciách svojho života a brať do úvahy i špecifiká a význam neverbálnej komunikácie - komunikovať v skupine - aktívne počúvať, prijímať a odovzdávať spätnú väzbu a adekvátne sa vyjadrovať - prezentovať a prezentovať sa - analyzovať vlastné komunikačné problémy a riešiť ich sám alebo s pomocou iných
Človek a spoločnosť	<ul style="list-style-type: none"> • vnímanie samého seba, sebapoznanie, sebareflexia, sebarozvoj, • sebamotivácia, • autoregulácia, • psychohygiena , • jedinec a skupina, • jedinec a spoločnosť, komunikácia a medzil'udské vzťahy, • vzťah ku spoločnosti, zásady ľudského spolužitia, • jedinec a problémy spoločnosti (napr. ľudia v núdzi), • sociálna spravodlivosť, sociálnopatologické javy v spoločnosti 	<p>žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznať svoje silné a slabé stránky, stanoviť si ciele a priority v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami - efektívne využívať svoj pracovný aj voľný čas, - plánovať si aktuálne činnosti a uvažovať o plánoch do budúcnosti - analyzovať obmedzujúce negatívne emócie (strach, tréma) a využiť nadobudnuté poznatky na ich prekonávanie - akceptovať dôležitosť každej roly a presadenia sa v skupine a tiež prijať pravidlá práce v skupine - cielene komunikovať , analyzovať komunikačné problémy, prijať obojsmerné zásady konštruktívnej kritiky (bez zraňovania) a konsenzu - rozpoznávať nátlak skupiny a vlastné ohrozenie, odolávať tlaku skupiny, vyhľadať pomoc

		<ul style="list-style-type: none"> - uvažovať o dôsledkoch vlastného správania a konania - rozpoznať prejavy sociálneho násillia a nespravodlivosti - formulovať problémy spojené so sociálno-patologickými javmi v spoločnosti a uprednostniť odmietavý postoj k nim vo svojom správaní
Človek a hodnoty	<ul style="list-style-type: none"> • moje predstavy o hodnotách (dôležité, menej dôležité, nebezpečné pre mňa), • ja a predsudky, podobnosti a odlišnosti ľudí, • vzťahy medzi nimi, • ja a moje potreby v rámci spoločnosti, • môj vzťah k štúdiu, práca ako hodnota, • plánovanie realistických cieľov, moje vlastné práva, • moja spotreba (hospodárenie s peniazmi), • svet práce a povolání 	<p>žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zväžiť svoje potreby, svoje silné a slabé stránky a možnosti svojho rozvoja - rozmýšľať o sociálnych a morálnych dilemách a zaujať k nim postoj - akceptovať stanovisko zodpovednosti širšej spoločnosti a seba samého ako spotrebiteľa za dopad na životné prostredie a iných ľudí - uplatniť svoj rozpoznaný učebný štýl pri plánovaní a riadení svojho vlastného učenia - vyhodnotiť svoje predstavy a želania o budúcom povolaní s reálnymi požiadavkami a prispôbiť tomu svoje rozhodnutia - orientovať sa vo svete povolání - uplatniť poznatky o svojich právach a práva iných, akceptovať inakosť a odlišné kultúry
Zdravie a pohyb	<ul style="list-style-type: none"> • zdravý životný štýl, • psychohygiena, • odolnosť voči záťažovým situáciám 	<p>žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhodnotiť primerané a neprimerané reakcie na záťažové situácie - uprednostniť nadobudnuté zásady zdravého životného štýlu vo svojom správaní a konaní - zväžiť význam rôznych relaxačných techník a podľa možností a potreby ich využívať - uplatňovať získané životné zručnosti a prijaté pravidlá pri pohybových a športových činnostiach

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú: encyklopédie, odborná literatúra, časopisy, obrázkový materiál, nástenné obrazy, odborné publikácie k daným témam, webové stránky, materiálo-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

2. VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU

CHARAKTERISTIKA

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov je príprava na zodpovedné partnerské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Učiteľ môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov.

CIELE

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

METÓDY A FORMY REALIZÁCIE

Ciele výchovy k manželstvu a rodičovstvu môžeme dosiahnuť aplikáciou vhodných metód a foriem výchovnej práce.

1. V kognitívnej oblasti (vedomostnej) využíva učiteľ predovšetkým výklad, prácu s informačnými zdrojmi, brainstorming, učebné pomôcky (obrazy, modely, video film a pod.), besedy (s lekárom, psychológom, iným odborníkom), problémové metódy pre uvedomenie si problémov.
2. V afektívnej oblasti (postojovej, hodnotovej), môže učiteľ využívať efektívne metódy na motiváciu žiakov situačné hry, diskusie, rozprávky, pojmové cvičenia (láska je..., priateľstvo je... a pod.), pojmové mapy, didaktické techniky („slniečnica“, „strom poznania“, „labyrint“, „strom príbuzenstva“ a ďalšie).
3. V osvojovaní si sociálnych zručností učiteľ využíva dostupné sociálno-psychologické metódy a techniky, ako sú: hranie rolí, nácvik efektívnej komunikácie (počúvanie, akceptácia druhého), techniky empatickej výchovy, metódy výcviku asertívneho správania a ďalšie.

Je dôležité, aby žiaci v tomto vývinovom období mali možnosť formou diskusií, ankiet, scénok, hraním úloh, atď. nielen formulovať vlastné názory na oblasť ľudskej sexuality, ale aj rozoznávať niekedy až manipulatívny vplyv masmédií na verejnú mienku svojím komerčným a hedonistickým ladeným pohľadom.

Proces výchovy k manželstvu a rodičovstvu

Výchova k manželstvu a rodičovstvu musí predovšetkým vychádzať z potrieb dospelujúceho dievčaťa a chlapca v závislosti na ich veku a štádiách psychosexuálneho vývinu. Úspech výchovy k manželstvu a rodičovstvu závisí predovšetkým od osobnosti učiteľa, od jeho odbornej, profesionálnej pripravenosti, ale aj od jeho osobnostných predpokladov, postojov k danej výchovnej problematike. Efektívnosť výchovy k manželstvu a rodičovstvu je podmienená aj jej obsahom, cieľmi, rozmanitosťou a vhodnosťou aplikovaných metód a techník vo výchovnom procese. Všetky informácie, ktoré učiteľ žiakom sprostredkúva, musia zodpovedať súčasnej úrovni vedeckého poznania a musia byť primerané veku z hľadiska biologického, psychického a sociálneho vývinu žiaka. Je to nevyhnutné preto, že učiteľ odovzdáva žiakom nielen vedecké fakty a poznatky, ale predovšetkým formuje ich postoje, pomáha im vytvárať hodnotový systém, učí ich správaniu v reálnych životných situáciách aktuálnych i očakávaných.

OBSAH

Ťažisko vyučovania výchovy k manželstvu a rodičovstvu je vo vzdelávacej oblasti človeka a hodnoty prostredníctvom predmetov etická výchova a náboženská výchova.

Biologický aspekt výchovy k manželstvu a rodičovstvu sa realizuje vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda v predmete biológia a spoločensko-občiansky aspekt v oblasti Človek a spoločnosť cez predmet občianska náuka.

Pri vhodných témach sa aplikuje aj v iných učebných predmetoch ako napr. slovenský jazyk a literatúra (oblasť Jazyk a komunikácia), či telesná a športová výchova (oblasť Zdravie a pohyb). Výchova k manželstvu a rodičovstvu je ucelený systém výchovy a vzdelávania žiakov, preto sa dá pri relevantných témach aplikovať aj v ostatných učebných predmetoch.

Obsah tvoria tieto tematické celky:

1. Priateľstvo

2. Kultivované dospievanie a vývinové úlohy tohto obdobia, chcem byť sám sebou v názoroch, postojoch i v správaní
3. Anatómia a fyziológia rozmnožovacích ústrojov
4. Zodpovedný prístup k sexualite, sebaúcta i úcta k druhým
5. Negatívny vplyv alkoholu, drogových i vzťahových závislostí na sexuálne a reprodukčné zdravie človeka
6. Zásady bezpečného správania

Priateľstvo

Citový vývin v období dospievania, Poznanie a pozitívny vzťah k druhým. Zmysel prvých priateľstiev a ich význam v živote dospievajúceho dievčaťa a chlapca. Priateľstvo medzi chlapcami a dievčatami. Náklonnosť, zamilovanosť a láska. Význam citov pre zdravý psychosexuálny rozvoj dievčat a chlapcov. Empatia ako dôležitý predpoklad dobrých vzťahov. Otvorená komunikácia, tvorivé riešenie problémov vo vzťahoch.

Kultivované dospievanie 1

Psychické a fyzické zmeny v období dospievania. Menštruácia, polúcia. Masturbácia. Potreba zvýšenej hygieny v období dospievania. Vplyv telesných a psychických zmien v puberte na zmenu postojov dievčat a chlapcov k svojmu telu a zmeny v kvalite postojov k druhému pohlaviu. Rozdiely v psychosexuálnom vývine dievčat a chlapcov v období dospievania. Sexualita v živote človeka. Kultivovaný a kultúrny prejav sexuality ako obraz mravného a sexuálne zrelého človeka. Požiadavka pohlavnej zdržanlivosti (pohlavnej abstinencie) v období dospievania ako podmienka udržania a posilňovania sexuálneho (v zmysle definície WHO,1974) a reprodukčného zdravia. Rozdiely medzi biologickou, psychologickou a sociálnou zrelosťou.

Anatómia a fyziológia rozmnožovacích ústrojov

Stavba a funkcia rozmnožovacích ústrojov. Oplodnenie. Priebeh gravidity. Vývin plodu. Pôrod. Zásady starostlivosti o gravidnú ženu a plod. Úcta a ohľaduplnosť k tehotnej žene. Starostlivosť o novorodenca vyžaduje nielen poznanie ale i trpezlivosť a obetavosť. Prirodená výživa dieťaťa. Negatívne vplyvy ohrozujúce zdravie a život plodu: drogy (alkohol, fajčenie, ďalšie drogové závislosti), stres, nesprávna výživa, rizikový spôsob života.

Zodpovedný prístup k sexualite

Sexualita ako prirodzený prejav ľudského jedinca, ale aj ako prejav kultúrnosti a kultivovanosti osobnosti človeka. Nebezpečenstvo citového otupenia pri odtrhnutí sexu od osobného vzťahu a zodpovednosti. Zdravotné a psychologické riziká striedania sexuálnych partnerov, oddialenie sexuálnych aktivít do nadviazania trvalého partnerského vzťahu. Vernosť a poznanie sexuálneho partnera a jeho zdravotného stavu ako najlepšia prevencia pred infekciou HIV/AIDS a pred pohlavnými chorobami. Riziká riskantného sexuálneho správania: šírenie AIDS a ďalších pohlavných chorôb, nežiaduca gravidita, nechcené deti, interrupcie, nezrelé manželstvá. Optimálne podmienky pre zdravé a šťastné rodičovstvo. Spôsoby predchádzania konfliktov. Plánované rodičovstvo. Základné poučenie o prirodzených, ekologických metódach plánovaného rodičovstva a o antikoncepcii.

Negatívny vplyv drogových závislostí na sexuálne a reprodukčné zdravie

Drogy a ich vplyv na sexuálne správanie – strata zábran, riziko predčasných sexuálnych aktivít s ich negatívnymi dôsledkami. Zdravotné a sociálne riziká zneužívania drog. Súvislosti medzi aplikáciou drogy a možnosťou nákazy HIV/AIDS. Drogy v období gravidity a počas dojčenia. Riziká pre plod a novorodenca. Učiť sa odolávať tlaku okolia. Rozvíjanie asertívnych techník. Vedieť povedať nie.

Zásady bezpečného správania

Prejavy týrania a zneužívania detí. Nebezpečenstvo detskej pornografie a sexuálneho zneužívania detí. Spoločenská a osobná ochrana pred týmito sociálno-patologickými prejavmi. Príprava detí na aktívnu sebaobranu a naučenie bezpečného správania a riešenia krízových situácií. Problematika komerčného sexuálneho zneužívania detí.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú: encyklopédie, odborná literatúra, časopisy, obrázkový materiál, nástenné obrazy, odborné publikácie k daným témam, webové stránky, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

3. ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Environmentálna výchova umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia dôležitého pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia, kde sú prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

CIELE

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznal a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí;
- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach;
- rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu;
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom;
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

METÓDY A FORMY REALIZÁCIE

Uskutočňuje sa v objekte školy alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy, v teréne buď:

- priamo vo vyučovacom procese v jednotlivých (doporučených) predmetoch pri súvisiacej vzdelávacej téme,
- formou blokového, projektového vyučovania,
- ako súčasť hry, súťaží, kvízu, zberu, ekohry, projektu,
- formou exkurzie, besedy

TEMATICKÉ OKRUHY

1. Ochrana prírody a krajiny:

- a) **les** (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie),
- b) **pole** (význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí),
- c) **vodné zdroje** (ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou),
- d) **more** (druhá rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého),
- e) **tropický dažďový prales** (druhá rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme),
- f) **ľudské sídlo** – mesto – dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky),
- g) **urbanizácia** - vplyv na prírodu a krajinu, kultúrna krajina (pochopenie dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia).

2. Zložky životného prostredia:

- a) **Voda** (význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia).
- b) **Ovzdušie** (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia).
- c) **Pôda** (význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo).
- d) **Zachovanie biodiverzity** (význam druhej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana).

3. Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana

- a) Význam prírodných zdrojov pre človeka
- b) Obnoviteľné prírodné zdroje
- c) Neobnoviteľné prírodné zdroje
- d) Racionálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju
- e) Využívanie alternatívnych zdrojov energie

4. Ľudské aktivity a problémy životného prostredia

- a) **Pol'nohospodárstvo a životné prostredie, doprava a životné prostredie** (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia).
 - b) **Priemysel a životné prostredie** (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti).
 - c) **Odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi** (odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu).
 - d) **Ochrana prírody a kultúrnych pamiatok** (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás, v EÚ a vo svete).
 - e) **Zmeny v krajine** (dôsledky urbanizácie – narušovanie prírodných ekosystémov, záber poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia).
5. **Dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického povedomia** (Deň Zeme, Deň životného prostredia).
6. **Vzťah človeka k prostrediu**
- a) **Naše mesto** (prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana).
 - b) **Náš životný štýl** (spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie).
 - c) **Lokálne a globálne ekologické problémy** (príklad problému, jeho príčina, dôsledok, súvislosť, možnosti a spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia).
 - d) **Prostredie a zdravie** (kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie) nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja).

PRÍNOS ENVIRONMENTÁLNEJ VÝCHOVY K ROZVOJU OSOBNOSTI ŽIAKA

V oblasti vedomostí, zručností a schopností:

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
- schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.

V oblasti postojov a hodnôt

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu;
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, nieť zodpovednosť.

Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti (učebné predmety). Vzájomným prepojením, rozšírením, upevňovaním a systematizáciou vedomostí, špeciálnych návykov a zručností upozorňujeme žiakov na súvislosti medzi poznatkami, ktoré si už osvojili na pochopenie problematiky zo širšieho pohľadu. Len tak dokážu skutočne pochopiť globálne problémy. Pochopenie je základnou podmienkou aktívneho prístupu žiakov k efektívnej ochrane a udržateľnému stavu životného prostredia. Prierezové témy sú dôležitým prvkom vo vzdelávaní a podieľajú sa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú: encyklopédie, odborná literatúra, časopisy, obrázkový materiál, nástenné obrazy, odborné publikácie k daným témam, webové stránky, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

4. MEDIÁLNA VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplyva na vývin osobnosti a socializáciu detí a mladých ľudí. Médiá sú integrálnou súčasťou každodenného života žiakov, pričom výrazne ovplyvňujú ich správanie, utváranie hodnôt a životný štýl. Hlavným cieľom prierezovej témy Mediálna výchova je rozvoj (postupné zvyšovanie úrovne) mediálnej gramotnosti žiakov – schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov a zmysluplne využívať médiá.

Na 2. stupni základnej školy je dôležité, aby sa žiaci na veku primeranej úrovni postupne dokázali orientovať v mediálnom svete a osvojili si stratégie bezpečného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií.

CIELE

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne;
- pochopil a rozlíšil pozítiva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne spracovanú realitu;
- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

METÓDY A FORMY

Dôraz sa kladie na rozvíjanie kritického myslenia; vhodnou metódou je spoločné skúmanie, analyzovanie a samostatné premýšľanie, pričom sa vychádza z konkrétnej reality žiakov v triede.

OBSAH

Obsahový štandard možno zhrnúť do piatich tematických oblastí:

1. Médiá v súčasnom svete (základné druhy médií a masmédií – ich funkcie)
2. Druhy (typy) mediálnych produktov
3. Mediálna realita a jej účinky na osobnosť človeka
4. Vplyv médií (filmy, reality show, spravodajstvo, reklama, atď.)
5. Etika v médiách (bulvarizácia médií) - mediálna produkcia (tvorba mediálnych produktov)

Mediálna výchova sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami a vyučovacími predmetmi

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Médiá v súčasnom svete</p> <ul style="list-style-type: none"> • Médium, masmédiu • Základné druhy médií a masmédií (tlačené (noviny, časopisy), elektronické médiá (televízia, rozhlas), digitálne médiá "multimédiá" ako informačné zdroje, prostriedky masovej, skupinovej, interpersonálnej komunikácie, zdroje 	<p><i>Žiak dokáže:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť rôzne významy pojmu médium, - charakterizovať rôzne druhy médií, - identifikovať základné druhy médií s ktorými prichádza do každodenného kontaktu a definovať, ktoré médium využíva najčastejšie a ktoré ma na neho najväčší vplyv a prečo,

<p>výkladu reality, nositelia a šíritelia hodnotových orientácií, etických kategórií, kultúry, prostriedky výchovy a vzdelávania, prostriedky ovplyvňovania udalostí verejného života a života jednotlivca, prostriedky seberealizácie človeka, priemyselné odvetvie, ktoré ponúka pracovné príležitosti, tvorcovia a distribútori zábavy, spôsobov trávenia voľného času.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ich vznik a vývoj. • Verejno-právne a súkromné médiá (základná charakteristika a odlišnosti). 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť, porovnať a vysvetliť jednotlivé funkcie médií (aké funkcie v spoločnosti plnia masové médiá: noviny, časopisy, rozhlas, televízia a internet), - zamyslieť sa nad významom médií vo svojom živote a dôvodmi ich využívania, uvedomiť si miesto médií vo svojom voľnom čase, - identifikovať svoje myšlienky, názory, presvedčenia, uvedomiť si svoje vnútorné potreby, ktoré ho vedú k používaniu konkrétneho druhu média a svoje pocity (prínos z jeho využívania), - využívať určité druhy médií cielene (cez uvedomenie si svojej potreby informovať sa, vzdelávať sa, zabaviť sa, využiť voľný čas, - disponovať základným prehľadom o druhoch médií v historickom kontexte, - pochopiť médiá ako inštitúcie, ktoré produkujú mediálne obsahy, - poznať a pochopiť rozdiely medzi verejno-právnu a súkromnou televíziou (rozhlasom) a ako sa prejavujú v obsahu vysielania, - rozlišovať pri vlastnom mediálnom konzume medzi ponukami verejno-právnej a komerčnej televízie; orientovať sa na druhy programov, ktoré sú určené vlastnej vekovej kategórii a majú pozitívny vplyv - uvedomovať si akú úlohu plní zvuk a hudba v médiách, - reflektovať význam hudby, hudobných médií vo vlastnom živote, motívy využívania auditívnych médií a ich produktov, - rozpoznať druhy a typy periodickej tlače, - charakterizovať tlačené médiá v ich odlišnosti od ostatných druhov médií - pochopiť význam a možnosti využitia digitálnych médií (internet, mobil...) ako informačných a vzdelávacích médií, a využívať ich s mierou pre uspokojenie vlastných potrieb
<p>Druhy, typy mediálnych produktov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programové typy a žánre v televízii: spravodajské, publicistické, dramatické, zábavné a zábavno-hudobné, kultúrne, vzdelávacie, náboženské, športové, programy pre deti a mládež. Televízne seriály. • Reality šou, Soap-opery, telenovely. • Film. • Filmové žánre: hraný a dokumentárny film, akčné filmy, science-fiction, western, komédia. • Rozhlasové žánre. • Spravodajské a publicistické žánre. • Rozhlasová hra. • Internetové blogy. 	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť a charakterizovať základné programové typy a žánre v televízii, - rozlíšiť a charakterizovať typické prvky žurnalistických, rozhlasových a filmových žánrov, rozlišovať medzi spravodajským a publicistickým spracovaním témy v médiách, medzi faktickou informáciou a interpretáciou faktu, - poznať profesijné zložky, ktoré sa podieľajú na výrobe a distribúcii mediálnych produktov (film, periodiká...)

<ul style="list-style-type: none"> • Žurnalistické žánre v tlačených médiách. • Spravodajské a publicistické žánre. • Správa, komentár, riport, spravodajský rozhovor, komentár. 	
<p>Mediálna realita a jej účinky na osobnosť človeka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Publikum médií, čitatelia novín a časopisov, poslucháči rozhlasu (rádia), diváci. • Filmová realita a skutočnosť, rozdiely. • Filmový efekt a trik. • Účinky médií na človeka, mediálne zobrazované fiktívne a reálne násilie. • Fyzické a psychické formy násilia. • Mediálny - filmový hrdina, reálny hrdina. • Filmový kritik. • Hodnotný film. • Zobrazovanie reality v telenovelách, mydlových operách, talkšou, reality šou. • Hodnoty v hudobných videoklipech. • Časopisy pre mladých - komerčné a nekomerčné. Prostriedky ovplyvňovania. • Druhy reklamných komunikátov: televízny a rozhlasový spot, reklamný plagát, billboard, leták. Sociálna a charitatívna reklama. • Účinky reklamy na človeka. • Manipulatívne prostriedky. • Multimediálna realita a jej znaky. • Počítačové hry, videohry, mobilné telefóny a ich účinky na človeka. 	<p><i>Žiak dokáže:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pochopiť a vysvetliť pojem mediálne publikum, - pochopiť ako ovplyvňuje záujem publika o mediálne obsahy výšku príjmov v médiách, - dokázať odlíšiť stereotypy prezentované médiami, - dokázať reflektovať vplyv mediálneho obsahu resp. mediálneho hrdinu na svoje prežívanie, - identifikovať pravidlá a kritériá výberu správ v spravodajských reláciách a vysvetliť spôsob ich spracovania, - napísať správu, - rozlíšiť správu od komentára, - rozlišovať medzi základnými titulmi periodickej tlače čo do obsahu, periodicity, - identifikovať prvky bulvarizácie v bulvárnych médiách a v „serióznej“ tlači, - kriticky posudzovať štýl informovania v periodickej tlači v zmysle vierohodnosti informácií, - aktívne pracovať s dennou tlačou – rozlíšiť dôležitosť informácie, - odhaliť manipulatívne prvky v časopisoch pre mladých, ktoré vnucujú určitý obraz ideálneho mladého človeka, - pomenovať a vysvetliť základné druhy a funkcie reklamy – vedieť charakterizovať reklamu v tlači, v rozhlase, v televízii... – identifikovať ich rozdiely, - charakterizovať jednotlivé znaky reklamy, - vedieť popísať príklady reklám produktov, - analyzovať skrytý obsah reklamy, - identifikovať techniky presvedčania, - rozpoznať manipulatívnu komunikáciu v reklame, - kriticky zhodnotiť obsah reklamy a jej vplyv (pozitívny aj negatívny) na postoje ľudí, na verejnú mienku a správanie ľudí, - vytvoriť reklamný produkt (plagát, leták a pod.), - rozpoznať typické znaky multimediálnej reality, chápať jej odlišnosť vo vzťahu ku skutočnosti, - vyberať si z počítačových hier a videohier pre svoj konzum tie, ktoré podporujú vlastnú osobnosť (napr. rozvíjajú logické a strategické myslenie) a nemajú na osobnosť negatívny vplyv (s nadmerným výskytom násilia), - využívať s mierou počítačové hry, videohry a mobilné telefóny
<p>Etika v médiách (bulvarizácia médií)</p>	<p><i>Žiak dokáže:</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> • Etické zásady novinárskej práce. • Kódexy novinárskej etiky. • Orgány na ochranu novinárskej etiky. • Tlačová rada SR. • Rada pre vysielanie a retransmisiu. • Bulvár a porušovanie novinárskej etiky. • Neetické prvky v programoch typu reality šou, zábavné a zábavnosúťažné relácie, relácie typu skrytá kamera. • Ochrana a porušenie autorských práv na internete. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť etické a neetické formy správania novinárov, etický a neetický obsah v médiách, - popísať základné hodnoty novinárskej etiky, - kriticky ohodnotiť tvorbu novinárskych príspevkov podľa etických kritérií, - rozlíšiť hlavné aspekty etickej a neetickej reklamy, - dokázať sa ubrániť neetickej reklame - hodnotiť kvalitu moderovania rozhlasových relácií z hľadiska etických kritérií, - kriticky posudzovať kvalitu obsahu, využívaných výrazových prostriedkov v bulvárnych tlačených médiách - zaujať negatívny postoj k prezentácii problémových obsahov (násilie, sexualita, vulgarizmus...), - uvedomiť si účinky nevhodných obsahov na svoju osobnosť, - kriticky ohodnotiť správanie mediálnych hrdinov v súvislosti s etickými zásadami, - odmietať prezentovanie neetických prvkov v programoch typu skrytá kamera, reality šou, zábavné a zábavno-súťažné relácie, - zaujať negatívny postoj k neetickým obsahom a k porušovaniu etiky na Internete, k počítačovému pirátstvu
<p>Tvorba mediálnych produktov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tvorba mediálnych produktov – scenára televíznej (rozhlasovej) relácie, filmu. • Filmové a televízne profesie, profesia novinár, redaktor. • Tvorba a distribúcia tlačených médií. • Tvorba vlastného mediálneho produktu: triedneho, školského časopisu, reklamného plagátu... 	<p><i>Žiak dokáže:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť jednoduchý mediálny produkt: plagát, krátky filmový príbeh, scenár televíznej relácie, článok do triedneho školského časopisu – resp. prejavíť zručnosti pri jeho tvorbe, - zverejniť mediálny produkt na internete, - vyjadriť svoj názor na vybranú tému na internetovom blogu

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú: encyklopédie, odborná literatúra, časopisy, obrázkový materiál, nástenné obrazy, odborné publikácie k daným témam, webové stránky, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii

5. MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa žiaci naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a s ich príslušníkmi dokážu konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii tejto témy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich, akceptovať ich a tiež rešpektovať ľudské práva.

Multikultúrna výchova pripravuje žiakov na rozvoj uvedomelej medzikultúrnej spolupráce a na hlbšie poznávanie iných kultúr v budúcnosti. Výchovno-vzdelávacia činnosť základnej školy v oblasti multikultúrnej výchovy je efektívna najmä vtedy, ak sa celé vnútorné prostredie a atmosféra školy rozvíjajú ako systémy citlivé na kultúrne odlišnosti.

Zmyslom multikultúrnej výchovy vo vyššom sekundárnom vzdelávaní je rozvíjať u žiakov schopnosť uvedomelej reflexie kultúry, správania, komunikácie, schopnosť všímať si seba v kontexte aj v kultúrnej rôznorodom kolektíve. Rozvíja rešpekt k iným kultúram, a buduje tak základy pre uvedomelú spoluprácu s nimi v budúcnosti.

CIELE

Všeobecným cieľom multikultúrnej výchovy je rozvinúť u žiakov uvedomelú kultúrnu sebareflexiu, podporovať ich rešpekt k príslušníkom iných kultúr, a tak budovať základy pre uvedomelú medzikultúrnu spoluprácu v budúcnosti.

Hlavné ciele:

1. Viest' žiakov ku kultúrnej sebareflexii.
2. Viest' žiakov k mysleniu o kultúre.
3. Viest' žiakov k rešpektovaniu kultúrnej rozmanitosti blízkeho okolia.
4. Viest' žiakov k spolupráci s príslušníkmi iných kultúr.

Čiastkové ciele

1. Rozvinúť uvedomelú reflexiu vlastnej kultúrnej identity.
2. Prehĺbiť analytické schopnosti v myslení o kultúre.
3. Rozvinúť schopnosti analyzovať a triediť informácie o kultúrach.
4. Rozvinúť argumentáciu pri prezentácii vlastných názorov a postojov.
5. Vybudovať schopnosť odhaľovať základné stereotypy a predsudky.
6. Prehĺbiť poznanie kultúr blízkeho okolia.
7. Kultivovať formy a spôsoby komunikácie, formy a spôsoby sebvýjadrenia.
8. Vybudovať reflexiu medziľudských vzťahov.
9. Podnietiť snahu o korektné vzťahy s blízkym okolím.
10. Rozvinúť základy medzikultúrnej tolerance. Motivovať pre spoluprácu s ľuďmi z iných sociálnych skupín.

METÓDY A FORMY REALIZÁCIE

Vhodnými formami na uplatnenie týchto tém sú projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra sa môže realizovať ako súčasť učebných predmetov – výtvarná výchova, hudobná výchova a etická výchova, dejepis a geografia alebo prostredníctvom voliteľných predmetov, ako napr. regionálna výchova, regionálny dejepis a podobne.

Pre multikultúrnu výchovu sú vhodné hlavne zážitkové, skúsenostné metódy vyučovania, aby škola prehľbovala skúsenosti s kultúrnou rôznorodosťou. V primárnom vzdelávaní rozvíja multikultúrna výchova všeobecnú otvorenosť detí voči odlišnému vnímaniu sveta. Kládne aj základy pre budúce samostatné kritické myslenie žiakov.

TEMATICKÉ OKRUHY

1. Uvedomenie si vlastných koreňov, možností, obmedzení i premien vlastnej kult. Identity.
2. Pochopenie a rešpektovanie faktu kultúrnej rozmanitosti
3. Rozvoj tolerantných postojov k nositeľom iných kultúr a riešenie konfliktov pokojnou cestou.
4. Podnecovanie tvorivosti v každodennej interakcii s druhými ľuďmi.
5. Rozvoj schopnosti pochopiť odlišnú kultúru a odlišný životný štýl.
6. Rozvoj tolerantných postojov k príslušníkom iných kultúr pri uvedomovaní si a zachovávaní vlastnej kultúrnej identity.
7. Poznávanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.
8. Rozvoj schopnosti komunikovať a spolupracovať s nositeľmi iných kultúr v bezpečnom prostredí tolerance a vzájomnej úcty.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú: encyklopédie, odborná literatúra, časopisy, obrázkový materiál, nástenné obrazy, odborné publikácie k daným témam, webové stránky, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.